

OBSERVACIONS SOBRE TXECOSLOVÀQUIA ¹

Lev Trotski

2 de juny de 1938

---

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: "Observaciones sobre Checoslovaquia", en *Escritos*, Tom IX, Volum 2, Editorial Pluma, Bogotà, 1977, pp. 513-519.

Pregunta: Quines haurien d'ésser les tàctiques dels bolxevics leninistes a Txecoslovàquia davant de l'agressió de l'Alemanya feixista? En què difereixen aquestes tàctiques de les seguides, per exemple, a Espanya i Xina?

Trotski: Per què la pregunta és formulada especialment per a Txecoslovàquia? Podem preguntar el mateix respecte a França o qualsevol altre país. Pense que Txecoslovàquia és un país petit i, en cas de guerra, la seua existència estaria directament amenaçada. Però la diferència entre Txecoslovàquia i França resideix en el fet que França té colònies. És un país imperialista. Txecoslovàquia no té colònies. Però aquesta diferència és només aparent. Txecoslovàquia és, en tots els aspectes, un país imperialista. És una nació altament desenvolupada, amb un poderós capital financer, que dirigeix una indústria ben concentrada, la importantíssima indústria de guerra. És per açò que Txecoslovàquia és un país capitalista desenvolupat, però no és només això.

A Txecoslovàquia hi ha una població aproximada als 15 milions d'habitants. No és un país gran. Per a les condicions europees és un país mitjà. D'aquesta població de 15 milions només 6 milions són txecs. Les estadístiques oficials de l'estat registren els txecs i eslovacs en conjunt (són nacions diferents). Aquesta estimació conjunta és feta només per a donar una falsa impressió. Els eslovacs, que assoleixen els 3,5 milions, es consideren un poble oprimint i lluiten per la seua autonomia. Els alemanys sudets són al voltant de 3,5 milions i els hongaresos arriben al milió d'habitants; set o vuit-cents mil són rutens (realment part de Rússia). A més a més, hi ha un reduït nombre de jueus i polonesos. Com pot veure's, només hi ha 6 milions de txecs i els 9 milions restants són diferents minories nacionals que estan oprimides, severament oprimides, pels txecs. En sentit nacional i econòmic, els txecs tenen diferents privilegis i durant l'última crisi la pressió sobre les minories arribà a ésser terrible.

És clar que si bé no tenen colònies externes, sí que tenen colònies internes i la relació aritmètica entre els txecs i les seues colònies internes és aproximadament la mateixa que hi ha entre França i les seues colònies, que és de sis a nou. Ara els stalinistes desitgen forçar aquests 15 milions a defensar la democràcia, però ells no parlen sobre el fet que la democràcia txeca és una de les més roïnes d'aquesta època, que totes les democràcies tenen estatus dubtosos. Aquestes minories nacionals sota l'opressió nacional de la democràcia

txeca no han de continuar defensant la democràcia com tampoc han de fer-ho els algerians, marroquins i hindús en la seua relació envers Anglaterra. Ara bé, si qüestionem Txecoslovàquia com a una “democràcia” per a 6 milions de txecs, llavors per als 9 milions és una màquina d’opressió.

Aquestes estadístiques generals són necessàries com a introducció a les qüestions polítiques. Durant el primer període, amb la creació de Txecoslovàquia després de la guerra, les classes burgeses de les nacions menors miraren amb esperança cap al nou estat txecoslovac. Esdevingueren patriotes. Hongaresos, alemanys, rutens i eslovacs, tots esdevingueren patriotes per les raons següents: primer, era més rendible estar en el camp dels vencedors (a més la situació en Alemanya era molt roïna des del punt de vista de la burgesia). En aquest sentit, tenim la paradoxa que la minoria alemanya buscava ajuda no d’Alemanya sinó de Praga. Segon, la situació en Alemanya era molt inestable. A més a més, en Hongria tinguérem una república soviètica en 1919 i no era clar si la contrarevolució era estable.

Per aquesta raó els burgesos alemanys esdevingueren patriotes txecs. La classe burgesa, respecte aquesta qüestió, és més flexible en subordinar les seues simpaties i antipaties nacionals als seus interessos econòmics. No passà el mateix amb els treballadors. A Txecoslovàquia, era possible unir els obrers de les diferents nacionalitats només delimitant els treballadors com a classe, sobre la base dels seus interessos de classe, és a dir, sobre la base d’una política revolucionària, la qual significava una oposició irreconciliable envers l’estat. Era l’única forma de tenir un proletariat unit a Txecoslovàquia. Però a causa dels prejudicis nacionalistes petit burgesos, a les falses polítiques determinades per aquests prejudicis i als interessos de les capes superiors dels treballadors, el partit proletari en resultà dividit en sectors nacionals. Tinguérem la socialdemocràcia txeca, la socialdemocràcia alemanya, sindicats alemanys i sindicats txecs. I aquests sindicats foren dividits pels txecs en correspondència amb els diferents partits polítics, però aquest és un segon element de tot el panorama.

La situació ha canviat des de la conquesta del poder per Hitler. Alemanya s’ha convertit en un estat sòlid i fort amb una població de 68 milions d’habitants, aproximadament, i la burgesia alemanya de Txecoslovàquia, oprimida fins a cert punt, ha començat a dipositar les seues esperances i patriotisme no en Praga sinó en Berlín. Les raons per a açò són força clares. Si hi ha un gran camp per al desenvolupament capitalista, aquest és Alemanya (la mateixa llengua, sense opressió nacional i una existència segura). És un estat poderós. Però allò que és més important és que aquest viratge del capital alemany cap a Alemanya, ha atret no sols la petita burgesia alemanya sinó els treballadors alemanys i els socialdemòcrates alemanys, per què? Perquè els treballadors alemanys no podien esperar res en Txecoslovàquia. Ells veuen que la burgesia dominant està

recolzada pels sindicats txecs, els quals són democràtics (patriòtics), i els treballadors alemanys, que estan doblement oprimits, com a classe i com a nacionalitat, no poden convertir-se en patriotes txecs.

A més, a Txecoslovàquia ja no hi ha un partit revolucionari perquè els stalinistes són també patriotes. Ells li diuen als 9 milions: “vostès han de recolzar el govern txec”. Poden enganyar els treballadors txecs però no és tan fàcil amb els treballadors alemanys. Per mitjà d’aquesta política democràtica i patriòtica, com els socialdemòcrates de la Segona Internacional, han transformat la població alemanya en carn de canó per al feixisme i llegim en els últims informes que Henlein ha tingut un gran èxit en les eleccions. Ja domina completament els alemanys. Aquest és un exemple clàssic del fet que la política del Front Popular mena al feixisme. No sols els obrers sudets sinó les classes més baixes de les ciutats haurien triomfat contra l’estat, però el Front Popular de democràcia i patriotisme divideix els treballadors d’acord amb línies nacionals i els transforma en carn de canó. Aquesta és la situació a Txecoslovàquia.

Ara bé, ¿quina ha d’ésser la política del partit proletari tant en temps de pau com en temps de guerra? Naturalment, una oposició irreconciliable a l’estat i la burgesia, impulsar la consigna que l’enemic principal està en el nostre propi país (la classe dominant). Algú podria dir que aquesta política ajuda Hitler. El mateix pot dir-se de França o de qualsevol altre país. Però, a més a més, Txecoslovàquia és ara presonera de Hitler. En el mapa, des de l’Anschluss, Alemanya, forma una tenalla sobre Txecoslovàquia. Aquesta no té accés als seus aliats occidentals i és un país que ha d’importar aliments, blat, etcètera. És un país que, des del punt de vista militar, està condemnat a la catàstrofe. Txecoslovàquia només pot ésser salvada mitjançant la revolució a Europa, incloent-hi Txecoslovàquia i Alemanya. Si acceptem teòricament la posició derrotista de la classe obrera, aquesta pot servir als propòsits militars de Hitler. A primera vista pot sumar-se a favor seu. Però aquest és un problema del mapa militar i la qüestió no és només on s’ubicaran les línies militars sinó també el destí dels pobles i nacions.

Txecoslovàquia pot ésser salvada del feixisme únicament per la revolució i la revolució només pot ésser provocada en Alemanya per mitjà d’una actitud revolucionària dels obrers d’altres països, perquè la força de Hitler consisteix en el fet que “nosaltres fórem derrotats”, “nosaltres no tenim colònies”, “nosaltres som el país oprimit”, “en tots els altres països els treballadors recolzen la burgesia”. A Txecoslovàquia el Front Popular ha proporcionat a Henlein el seu exèrcit. El Front Popular a França i Txecoslovàquia és el millor servei que pot prestar-se a Hitler. Si tinguéssim un partit revolucionari, aquest minaria tant la ideologia dels feixistes que podria tenir efecte sobre els treballadors. Per una altra banda, una política revolucionària és de naturalesa contagiosa. Imaginem-nos que a Txecoslovàquia tenim una política revolucionària i que mena a la

conquesta del poder. Seria centenars de vegades més perillós per a Hitler que el suport patriòtic de Txecoslovàquia. És per açò que resulta absolutament obligatori que els nostres camarades menen una política derrotista.

Xina no és un país imperialista sinó un país endarrerit que Japó està transformant en país colonial. (He oblidat agregar que Txecoslovàquia és un soci de la corporació mundial dels països imperialistes. Si no té colònies, obté préstecs d'Anglaterra. Aquests préstecs són possibles gràcies a les colònies angleses; i igualment amb el suport militar de França. És un anella en la cadena imperialista.) Xina és un país aïllat i per als imperialistes el problema consisteix en dividir Xina.

No hi ha analogia entre Xina i Espanya. En Espanya hi ha una Guerra Civil entre dos grups de la burgesia. A causa que els treballadors no tenen una política independent, veiem la victòria del feixisme. És una Guerra Civil en un país capitalista, una situació de diferent tipus. Respecte d'això és important anotar que a l'interior d'un estat pot donar-se una lluita entre dos sectors de la classe dominant sobre la millor forma de govern. Però ja siga de forma feixista ja siga de forma democràtica, ells exploten el poble. En aquest sentit és una lluita entre feixisme i democràcia. Però quan dos països entren en guerra, amb les seues implicacions internacionals, mai podrà haver-hi una guerra entre democràcia i feixisme. La guerra és sempre per les colònies, etcètera. És per açò que resulta absolutament estúpid dir que Txecoslovàquia entraria en guerra per a salvar la democràcia. Si Txecoslovàquia triomfa, allò més probable és que la camarilla militar domine les minories oprimides, les quals es tornarien més rebels durant la guerra i només pot triomfar com a aparell militar absolutista.

Per a Txecoslovàquia allò important no és la seua salvació econòmica, política i militar. Quina haurà d'ésser la consigna? Els Estats Units Socialistes d'Europa. Per a Txecoslovàquia aquest és un assumpte candent. Els Estats Units Socialistes d'Europa només poden ésser organitzats per mitjà d'una política independent de la classe obrera i tal política no pot recolzar la burgesia.

Pregunta: Quina hauria d'ésser la política dels bolxevics leninistes quan el govern envie tropes a la regió alemanya? Lluitaria un partit revolucionari contra açò?

Trotsky: És un problema de possibilitats pràctiques: si podem, i tenim la força necessària per a això, naturalment lluitarem contra l'enviament de tropes a la regió alemanya.

---

¹ "Observacions sobre Txecoslovàquia.", *Internal Bulletin*, SWP, nº 3, 1938.